

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 30.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 88.

V Ljubljani, četrtek dne 18. aprila 1918.

Leto II.

Burjan zopet zunanji minister.

Baron Štefan Burian de Rajecz je postal avstroogrski zunanji minister. To mesto je zavzemal že kot Bertholdov naslednik od decembra 1915. pa do 22. decembra 1916., ko je prevzel zunanje posle odstopivši minister grof Czernin. Odstop grofa Czernina je povzročil v avstroogrski diplomaciji pravo revolucijo. Odstopil je dvorni mojster princ Hohenlohe, berlinski poslanik Hohenlohe in včeraj je podalo demisijsko ogrsko ministrstvo. Odstop ogrskega ministrstva je vsekakor v zvezi z imenovanjem grofa Buriana, zakaj novi zunanji minister je zvest pristaš grofa Tisze in že v trenutku, ko je odstopil grof Czernin, se je pojavil v ospredju grof Tisza.

Burian je star 68 let. Večinoma menijo, da bo opravljal grof Burian le začasno ministrstvo zunanjih stvari in prav zdi se nam, da se baje boj med zmernejšo mirovno strujo in radikalno aneksionistično. Tisza je znan kot velemađjar, aneksionist od nog do glave, v tem pogledu mu je Burian orodje. Burian je gospodaril več let v Bosni in tam ga nimajo v dobrem spominu, ker je bil neobziren in je vztrajno pospeševal mađjarizacijo, sicer pa slabo gospodaril. Tudi zadnjič, ko je bil eno leto zunanji minister, je bil le orodje grofa Tisze. Mož nima svoje inicijative, ne svoje izvršilne volje.

Če se bodo stvari razvijale v tej smeri dalje, postane grof Štefan Tisza zopet gospodar na Ogrskem in tudi v skupni vladi. In ali nam je treba še več, če se spominjamo nekotih nazaj na imena Stürgkh. Burian. Tisza. Tista doba se zopet vrača.

Prava reakcija je nastala. Na Ogrskem ne dobe volilne reforme, zunanja in notranja politika pa ostane megalomanična in v prvi vrsti mađžarskonemška.

Z novim ministrom smo prišli z dežja pod kap. Ta sprememba naj nam bo nauk, nauk pa zlasti vsem tistim, ki se ne marajo pobrigati za demokratizacijo monarhije. Na eni strani gre za absolutno vladno aristokracijo in magnatov in tem ljudem prepušča prebivalstvo vso svojo usodo. Zato pa tudi nastopa stari kurs, v katerem za sedaj odločujejo pravzaprav le Mađjari. Burianovo imenovanje nam usiljuje misel, da imajo na zunanjo politiko vpliv le ogrski politiki, naši pa sploh ne prihajajo v poštev. Avstrijski politiki so res pravi vzor politične moči!

Vedno nove aneksije.

Odkar zmaguje Hindenburg na zahodu, narašča povodenj nemškega aneksionizma. Državnozbornski poslanci svobodnomislelni struje in centra, ki so julija meseca glasovali za slovito resolucijo o sorazmernem miru, pravijo sedaj, da so se razmere sedaj izpremenile in tako je sedaj tudi razlagati ono resolucijo. Liberalni profesorji, ki so se še pred kratkim izkazali kot bojovniki za sporazum in narodni mir, pridigujejo sedaj — zelo učeno seveda — o potrebi strateškega varstva. Ako je kdo pravi profesor teologije ali notranje medicine, mora seveda tudi kaj razumeti o strategiji. Ako se hoče Anglijo in Ameriko prisiliti k prepoznavanju vseh mogočih aneksij, gospodom seveda ne povzroča skrbi. Ako ne pojde letos, bo pač šlo v dveh, treh letih. In kako se razmere med narodi z napanjem dežel za nadaljnje stoletje zastrupljajo, se gospodom ne ubijajo glave. Ne glede na tujo pravico in tuje koristi vse vzeti, kar je mogoče sploh vzeti, je po njihovi morali najv. postava. Veliki temelji narodnega prava in ljudskega miru so jim bili dobri, ko niso premišljevali o možnosti odločujoče zmago. Sedaj, ko upajo na zmago, žvižgajo na etične principe, na katere so sami še včeraj prisegali, in se rajše drže preprostejšega principa. Ako si kaj vzameš, tedaj imaš nekaj!

Nasprotje med vzhodno in zahodno »orientacijo«, ki je aneksioniste tako dolgo trpelo, je sedaj srečno odstranjena. Jedini so sedaj anektirajo na vzhodu kakor na zahodu. Na zahodu pred vsem seveda ozemlje z železno rudo v Longwyju in Briey v francoski Loreni. Vsa zveza jeklenih tovarn — tako se tam imenuje železni kartel — je prepričana, da je last rudo bogatega ozemlja strateška potreba za nemški narod. Na vzhodu pred vsem seveda poljski premogovni kotel Dombrowa. Zgornje šlezjski premogarski magnati so edini glede tega, da je ta »poprava meje« neobhodno potrebna za varstvo domovine. Na zahodu kakor na vzhodu vse samo za ljudstvo in domovino; da bi se pri tem profiti renskih železnih magnatov in šlezjskih premogarskih baronov povečali, je seveda le naključje. Medtem pa krvave na Flanderskem in v Pikardiji dan za dnem desetisoč Nemcev.

Kdor se zanima za psihologijo nemškega aneksionizma, ta se opozarja na najnovejšo poljsko debato v pruski gosposki zbornici. Tu so gospodje Körte, grof Jork in pl. Kleist vložili predlog, da se pruska vlada v svoji Poljaki sovražni politiki v vzhodni marki naj ne pusti premotiti, in ona naj skrbi pri določitvi

bodoče meje Poljske za »vojaško varstvo Prusije«, to je namreč premogarski kotel. Kako se to strinja s samoodločbo Poljske, katero je Nemčija v Brestu Litovskem slovesno proglašila; kako bi tako občutno ponižanje poljskega naroda vplivalo na naše notranje razmere v Avstriji; kako se skladajo končno taki aneksijski načrti s štirimi temeljnimi točkami Wilsona, za katere se je državni kancler izrecno izjavil, da jih sprejme, vse to ni za pruske močte iz gosposke zbornice nikak problem. In na opazko, da si Prusija z aneksijo novega poljskega ozemlja ne bo olajšala razrešitev nacionalnega vprašanja, je odgovoril gospod dr. Körte samozavestno: »In z novimi milijoni Poljakov bi bili tudi gotovi!« Seveda! Saj je dovolj orožnikov. In za najslabši slučaj ima tudi najboljšo armado sveta, katero utegne Nemčija zopet postaviti, ako morda maščevanje, katero je rodila taka politika, v par desetletjih prinese novo vpaño. Da so gospodje iz gosposke zbornice predlog sprejeli, ni čudno. Čudneje je le, da je pruski poljedelski minister izjavil, da smatra vlada predlog za sprejemljiv. Morda se je to nanašalo le na naseljevalno politiko, na Prusko-Poljskem, kajti izjave o bodočem zemljevidu Evrope se splošno ne oddajajo po kakem poljedelskem ministru. Žalibog državna vlada ni odgovorila na vprašanje, kaj smatra ona pravzaprav za »sprejemljivo«.

Seveda, vlada sama ima sedaj težko igro. Proti gospodu Kühlmannu, so aneksionisti vprizorili gonjo, češ, da jim je njegov apetit po aneksijah prevelik. In da ima ta gonja zelo mogočne zagovornike, ve v Nemčiji vsak otrok. Napredni poslanec Haussmann je v Stuttgartu, govoreč o Kühlmannovi krizi, trdil, da je enota nemške politike ogrožena vsled preširnega dualizma, ki se spominja na državno-pravno odgovornost šele tedaj, kadar gre po strani. Zaenkrat pa ne gre po strani in tako stoji državno-pravni odgovorni civilni vladi nasproti druga, vojaška vlada, ki ni preveč prijazna takojšnemu »mekemu miru«.

Kakor veliki godejo, tako seveda plešejo mali. Rumunija si je priključila Besarabijo. Kar je Avstro-Ogrska, ki je s parolo »brez aneksij in kontribucij«, »brez politične in gospodarske silovitosti« vstopila v mirovna pogajanja, vso mejo črto tako korenito »popravila« in ker Rumunija poleg tega izgubi Dobrudžo na Bulgarijo, dobi kot odškodnino Besarabijo. Samoobsebi umevno se zgodi to na podlagi samoodločbe narodov. Besarabski »deželni svet« je v imenu besarabskega naroda sklenil združenje z Rumunijo.

LISTEK.

Dr. H. Tuma:

„Demokracija“ in mali človek.

»Po naših mestcih, trgih in vaseh, povsodi naletimo na malega človeka. Nova doba ga zoblikuje v vodilnega človeka družbe, prerajene v demokraciji«.

Abditusov ideal socialistične družbe — je združba malega (false majhnega!) poljedelca, delavca, javnega in zasebnega nastavljenca. »Mali človek« bo nositelj idej nove dobe demokratizma. »Socialistično spoznanje in demokratično čustvo dvigneta slovenskega malega človeka iz globine.« »Poglobljena demokracija je najvišja etična potencia, celo višja nego zgolj materijelno zamišljeni socializem (sic!)« Da se doseže demokracija malega človeka 1. naj bi se združili socialdemokratični, krščansko socialni in narodno socialni delavci v eno celoto v »obodju« narodne pripadnosti, 2. združilo naj bi se na politične stranke razbito združeno organizacijo,

politične stranke naj bi služile ideji asocijacije narodnih produktivnih in delavnih sil in ne narobe, 3. prešinila naj bi socialna zavest in vzajemnost tudi gospoda inteligenta. Sklepa: »o vseh teh rečeh premišlja v veliki dobi prerajeni mali človek.« Opužen (še lepše bi bilo rečeno »omavžen«) njegov razum se zableskeče v svojem naravnem bistvu — v demokraciji, (naravnost blesketajoče lepo povedano!) Konečno pa »ne potrebujemo formalne demokracije, ki je lažnjiva, temveč duševne, ter novi duh, ki nas že »obletuje« — majhni (sic!) človek se zave, da sta bila njegova duša in dlan (!) utisnili njegovi novi dobi svoj pečat.«

»Stari svet pada — novi se poraja v majhnih ljudeh« porabil bi ironično vedno napačno rabljeni prirednik Abditusov.

S tem člankom, ki nikakor ni v čast količkaj znanstveni socialni reviji, pokazal je Abditus naravnost rečeno neverjetno zmedo socioloških in političnih pojmov, poleg čudnih izrazov.

Abditus ne rabi formalne demokracije, toraj ne demokracije konkretne vidne oblike, kajti ta je lažnjiva, dovolj mu je duševna. Vzbuditelj in domnevni voditelj socialistične omladine toraj ne misli na praktično politično stranko, hoče le zvariti demokratični duh »majhnih« ljudi delavcev, poljedelcev in uslužbencev, duh, kateri utisne novi dobi — pečat.

Težko je sicer resen ostati, ko se bere to kolobocijo. Naj si bodi še tako prosta tribuna v socialistični reviji odprta, uredništvo bi vendar ne smelo kar tako prejemati takih člankov, ki morajo odvzeti omladini in socialistični inteligenci ves kredit!

Abditus ima dobro voljo — iz njega govori istinito »majhen« človek v vsej svoji socialni bedi. Jedro njegove misli ostane pač zadržni socializem a la Modraček, omejen na delavca, malega poljedelca in uslužbenca.

Združništvo sploh ni socialistična ideja in mali ali češki drobni ljudje spadajo kratko in malo — v proletarijat. Združništvo je le posredovalna forma med kapitalizmom in kolektivizmom, poskus akumulacije kapitala iz majhnih deležev.

Ako prikrajimo »Naši poslanci« »Malega človeka« Abditusovega in narodno državo Lončarjevo, smo približno naši program socialistične omladine: »Mali človek, poljedelec in uslužbenec, narodno, demokratično in združeno organiziran, versko čustveno in pravno visoko stoječ, ob inteligenci neutrudljivi za splošno prosvetno delo.«

Socialna demokracija ne more storiti drugega nego želeči ti novi nadopolni stranki »majhnih« ljudi — sijajno bodočnost. Naj le s krepko dlanjo utisnejo novi dobi svoj pečat — na obe lici!

Žalibog poprej nismo od tega imenovanega deželne sveta zvedeli niti besedice. Zlasti nismo nikdar slišali, kdaj in od koga ter na podlagi katerega volilnega sistema je bilo to ljudsko zastopstvo izvoljeno. Vsekakor je deželni svet njegov prosti sklep olajšan s tem, da je večji del Besarabije zaseden z rumunskimi četami. Na vsak način je pa tudi ondi že konflikt: ukrajinska Rada povzdiguje proti priklonitvi Besarabije k Rumuniji najsvetejši protest in se pri tem sklicuje na to, da so le v južnem delu Besarabije Rumunci, na severu pa Ukrajinci v večini. Skrbljivo je tedaj za to, da se tudi tam obranijo preporna vprašanja, za katerih rešitev bodo v poznejših vojnah zopet tekli potoki krvi.

Ukrajinska industrija.

O Ukrajini smo vedeli le, da velja za žitnico evropske Rusije, nismo pa vedeli, da je doma v Ukrajini tudi premogovna in železna industrija, in sicer jako razvita, čeprav šele v prvih povojih. Posebno v zadnjih desetletjih se je ta industrija jako razvila, kar priča že cela vrsta velekapitalistov, ki vodijo oziroma posedujejo te premogovne in železne rudnike.

Leta 1784 so odkrili velikanske zaloge premoga ob reki Donec, in s tem se pričela industrijska doba Ukrajine. Od srede prejšnjega stoletja dalje, so pričeli sistematično črpati iz teh zalog. Premog je raznovrsten, vendar ne dosega kakovosti zapadnoevropskega premoga, drobi se in ima v sebi mnogo žvepla. Za Rusijo pa imajo te zaloge ob Doncu velikanski pomen. Do sedaj so ugotovili, da vsebujejo te zaloge tri do štiri milijarde ton premoga, kar seveda za daljino bodočnost ni zadostna količina, v bližnji bodočnosti pa bo mnogo koristila ukrajinski industriji.

Toda te premogovne zaloge ob Doncu so dale podlago južnoruski železni industriji. V začetku so poznali le malo železnih rud v bližini premogovnih rudnikov, pred približno pol stoletjem pa so odkrili zaloge železne rude pri Krčju na polotoku Krimu. Znamenite železne rudnike pri Krivorjogu v južni Ukrajini, na katere se opira danes ukrajinska industrija, so odkrili leta 1872, pa tedaj le še na papirju, desetletje pozneje so šele pričeli s kopanjem rude. Kako važna je ta zaloge železne rude, kaže dejstvo, da je tvorila malo pred vojno 90 odstotkov vse južnoruske industrije. Zaloge krivorjoške železne rude se nahajajo nekako 500 kilometrov zapadnejše od premogovnih rudnikov ob Doncu, na meji kersonske in jekatarinoslavske gubernije. Rude vsebujejo do 70 odstotkov železa, ki se more po svoji kakovosti kosati z najboljšim švedskim železom. Cenijo jih na 50 do 80 milijonov ton. Razen pri Krivorjogu se nahajajo pomembnejše zaloge železne rude še pri Koraku-Kogili, oddaljene 50 kilometrov od pristanišča Berdjanskega in ob morju pri Kerču. Industrija južnoruske železne rude je od leta do leta napredovala, in če ni služila v domačo rabo, se je izvažala.

Sredi prejšnjega stoletja je bila središče ruske železne industrije Poljska in za njo Ural. Država je potrebovala železniških tračnic, da zveže z njimi posamezne dežele med seboj. Zato je izdala leta 1866 poseben ukaz za gradnjo plavžev, valjaren in poziv mi imel. Šele, odkar so odkrili železno rudo pri Krivorjogu in odkar se je spremenila ruska colninska politika, je postal kapital podjetnejši. Plavži in valjarne so rasli kot gobe po dežju. Vendar je bil več industrijski napredek zbog političnih razmer na Ruskem pičel in klavern. Dokler na Ruskem težka železna industrija še ni bila posebno razvita, so bila merodajna v Rusiji načela proste trgovine. Ko pa je začela ta se lepše razvijati, je sklenila vlada varovati te v rudnikih naložene kapitalije pred tujo konkurenco in je uvedla leta 1877 visoko colnino za železo.

Južnoruski plavži in valjarne so opremljeni z najmodernejšimi tehničnimi sredstvi in se morejo v tem oziru primerjati z nemškimi. Kako zelo je povzdignil ta razvoj posebno Ukrajino, je razvidno iz tega, da je prešlo od 80, let sem težišče železne produkcije iz Urala v južno Rusko. Leta 1866 je prišlo od celokupne ruske železne produkcije na Ural 67,5 odstotkov in le 8 odstotkov na južno Rusko; leta 1907 na Ural 20 odstotkov, na južno Rusijo že 68,7 odstotkov. Kako bo uplivala revolucija in novoustanovljena Ukrajina na razvoj južnoruske železne industrije, se še ne ve. Gotovo pa je, da se bo tudi tu hitro in močno razvijalo industrijsko-proletarsko delavsko gibanje.

Politični pregled.

— **Protest socialno demokratičnih poslancev proti zopetni odgoditvi brambnega odseka.** Načelnik brambnega odseka, poslanec vitez Pogačnik, je odgodil zborovanje brambnega odseka, določeno na 16. april, ponovno za teden dni. Nato je odgovoril socialno demokratični klub dr. Pogačniku pisмено naslednje: Brambni odsek se ima posvetovati o jako važnih zadevah:

o naredbi po § 14, ki zahteva brambno dolžnost in o ošnutku zakona o delavni dolžnosti. Brambni odsek naj sklene, hoče - li predlagati zbornici, da naj ne dopusti naredbe po § 14, ali pa naj jo nadomesti s kakim drugim zakonom. Brambni odsek mora dalje skleniti, se-li hoče posvetovati o zakonu glede delavne dolžnosti, ali pa hoče izdelati nov delavni zakon. Obe zadevi pa sta največje važnosti. Zato je prvotno bil namen, da se skliče brambni odsek že 9. aprila. Iz nam neznanih razlogov pa ste smatrali za potrebno, odgoditi posvetovanje odseka do 16. aprila. Razočarani pa smo, ko v zadnjem trenutku zveemo, da se tudi tega roka ne držite, temveč ponovno odgodite sklicanje brambnega odseka sporazumno z vlado. Proti zavlačevanju posvetovanja o tako važnih zadevah najodločnejše protestiramo in odklanjamo vsakršno odgovornost za posledice, ki nastanejo, ker ob otvoritvi zbornice delovanje odseka ne bo privedlo do pozitivnih rezultatov. — Temu odseku je načelnik Slovenec poslanec vitez Pogačnik. Kaj pomeni to njegovo ravnanje, sicer ne vemo, toda jasno je, da vladi na ljubo zavlačuje odsekovo sejo. Ta taktika je značilna, ker kaže, da gospod načelnik odseka še vedno stoji z eno nogo v Seidlerjevem salonu ter ne ve, ali bi ostal in kako.

— **Protestni shodi proti Šušteršičevim podjetnikovanjem.** Politično društvo »Edinost« sklicuje izreden občni zbor v nedeljo 21. t. m. Dnevni red: Nagovor predsednika. Protest proti podjetnikovanju dr. Šušteršiča.

— **Czernin in parlament.** Po raznih izjavah vodilnih parlamentarcev odstop grofa Czernina ne bo ostal brez upliva na razmere v parlamentu. Glede sklicanja poslanske zbornice ni sedaj nobene ovire in ministrski predsednik Seidler bo našel v zbornici mirnejšo situacijo. Slovanska opozicija v parlamentu ne bo več nastopala proti Czerninu.

— **Clemenceau o pismu cesarja Karla.** Švicarskim listom se poroča iz Pariza, da bo Clemenceau v odseku za vnanje zadeve podal celotno poročilo o političnem položaju v zvezi z objavljenim pismom cesarja Karla. Clemenceau bo poročal o poteku razgovorov, ki so se vršili o koraku princa Siksta pri predsedniku republike. Pojasnil bo zlasti tudi odnošaje Francije napram svojim zaveznikom.

— **Konferenca entente o cesarjevem pismu.** Kakor poroča pariški »Temps«, nima francoska vlada v rokah originala, marveč prepis cesarjevega pisma. V francoskem državnem arhivu pa se hrani baje še prepis nekake drugega pisma cesarja Karla, v katerem se naznaja, da je prvemu pismu pritrdila avstrijska vlada. Clemenceau je obe svoji tozadevni izjavi redigiral v sporazumu z Ribotom. Uredniku lista »Intransigeant« je izjavil Ribot, da afera Armand-Revertéra za Francijo nikdar ni imela drugega pomena kakor pomena vojaške informacije. »Petit Parisien« poroča, da so dokumenti avstrijsko-francoskih mirovni razgovorov in tudi pismo cesarja Karla bili predmet posebne konference ententnih držav. Konferenca pa da je sklenila, da se nasvetovani mirovni pogoji odklonijo. »Humanite« piše: Gre tu za vprašanje, ki se tiče nadaljevanja vojne. Zato morajo socialisti na vsak način zahtevati, da ministrski predsednik v zbornici poda natančnejša pojasnila ali pa v tajni seji predloži pismo cesarja Karla.

— **Novi vojni cilji Nemčije.** V Nemčiji veje nov duh. Stranka za stranko izjavlja, da novi položaj zahteva novo stališče glede vprašanja vojnih ciljev. Mirovna resolucija državnega zbora da izgublja svojo veljavo. »Freisinnige Zeitung« piše tozadevno: Resolucija državnega zbora temelji na predpogoju, da se tudi drugi narodi izjavijo za sporazumen mir. Ta predpogoj pa se ni uresničil. Samoobsebi je umevno, da ob takih namerah naših sovražnikov mora tudi naše stališče glede mirovnega sklepa samo po zmagoviti vojni postati drugačno, kakor bi bilo nasproti sovražniku, ki bi bil pravočasno pokazal svojo voljo za sporazumen mir. Skrbeli bomo za to, da se sovražni naklepi usiliti nam svojo voljo, tudi v bodoče razbijejo, ter se bomo primerno zavarovali proti podobnim napadom v bodočnosti.

— **Boljševiški konzul v Glasgowu** na Angleškem. John Mac Lean je bil zaradi propagande boljševiških idej v Glasgowu aretiran. Proti njemu je uvedla angleška vlada sodno postopanje.

— **Home Rule za Irsko.** Nevtralnim listom se poroča iz Londona, da je angleški kabinet sestavil novo komisijo, ki naj izdela nov načrt za avtonomijo Irske. Novi načrt se predloži parlamentu tekom meseca maja.

— **Senator Stone umrl.** Iz Washingtona se brzojavno poroča, da je umrl znani senator Stone, predsednik komisije za vnanje zadeve Zedinjenih držav.

Dnevne beležke.

— **Naročniki »Arbeiterwille«** v šišenskem okraju, ki so plačali naročnino za april in ki te dni niso dobili lista, naj se z dotičnim pordilom zglase v upravi »Naproja«, ker nismo dobili natančnega obračuna.

— **Stavka v Domžalah.** V Landstätterjevi tovarni za slamnike je dne 11. aprila izbruhnila stavka. Šivalke so zapustile tovarno ob pol 8. zaradi prenizke plače. Že pred dvema letoma je bil enak slučaj, pa takrat so

se kmalu poravnali in stavka ni prišla v javnost. Čudne razmere morajo biti v tej tovarni.

— **Izžrebani porotniki pri ljubljanskem deželnem sodišču za II. porotniško zasedanje.** Glavni porotniki: Franjo Aumann, c. kr. davčni upravitelj v pok. v Ljubljani; Franjo Ahačič, tovarnar in posestnik v Trzinu; Josip Anžič, mesar in posestnik v Štepanji vasi; Jakob Avšič, posestnik in gostilničar v Klečah; Mihael Dovgan, posestnik in trgovec v Kosezah pri Il. Bistrici; Josip Ferčec, posestnik v Višelnici; Leopold Fürsager, posestnik in trgovec v Radovljici; Matija Golob, posestnik in mesar v Kranju; Josip Guzelj, tovarnar v Škofji Loki; Franjo Hainrichar, trgovec Starem dvoru; Peter Kosler, veleposestnik; Josip Kozak, mesar in posestnik, oba v Ljubljani; Alojzij Krener, posestnik v Škofji Loki; Josip Klobutar, posestnik v Trzinu; Jakob Kolenc, posestnik v Ladji; Ivan Kos, posestnik in gostilničar na Vrhniki; Valentin Košmrl, urar in posestnik na Vrhniki; Franjo Lavrič, posestnik in gostilničar v Planini; Ludovik Modic, posestnik in trgovec na Bloški polci; Ivan Mihev, posestnik in špediter v Čevicah; Karel Mulej, sodnijski svetnik v pokoju in posestnik na Vrhniki; Avgustin Primožič, posestnik v Trzinu; Josip Pintbach, posestnik v Ratečah pri Kranjski gori; Franjo Papler, posestnik in trgovec v Doslovčah; Franjo Pangerc, posestnik v Vrhniki; Franjo Rebolj, posestnik in gostilničar v Kranju; Miha Štempihar, posestnik na Olševku; Ivan Sartori, ključavničar in posestnik v Radovljici; Franjo Siherl, posestnik in trgovec v Zalogu; Martin Šetinec, trgovec in posestnik na Vrhniki; Ivan Tekavčič, c. kr. računski svetnik v pok. v Ljubljani; Gabrijel Thaler, posestnik in gostilničar v Železnikih; Ivan Tušar, posestnik v Idriji; Miha Tomšič, strojar in posestnik na Vrhniki; Rudolf Valenčič, posestnik in tovarnar v Trnovem; Franjo Velkoverh, trgovec na Brezovici. — Namestniki: Matevž Buh, posestnik; Josip Klovár, faktor in posestnik; Jernej Ložar, krojač in posestnik; Franjo Mole, pek in posestnik; Valentin Morgutti, posestnik; Jakob Oblak, posestnik; Franjo Pock, posestnik; Makso Salokar, izdelovalec drož in posestnik in Rudolf Tenente, trgovec, gostilničar in posestnik, vsi v Ljubljani.

— **Iz poštne službe.** Višji poštni upravitelj v Ljubljani Josip Fleré je imenovan za ravnatelja glavnega poštnege urada v Ljubljani.

— **Proga Jesenice Gorica** bo otvorjena s 30. aprilom oziroma s 1. majnikom t. l. Do Kanala vozi že železnica z Jesenic in tudi pot v Solkanu je že popravljena. S to novo progo bo južna železnica zelo razbremenjena, in potniki gotovo ne bodo imeli več takih situacij, težav in neprilik.

— **Poštna pošiljlatve vojnim vjetnikom v Italijo.** Skupni centralni poizvedovalni urad za vojne vjetnike je prejel od italijanskega Rdečega križa brzojavno vest, da prihajajo, kakor naznanjajo vojaški krajevni poveljniki v Italiji, poštna pošiljlatve iz monarhije za vojne vjetnike pokvarjene in razbite ter z herazločnimi naslovi. Les je povečini preslab. Italijanski Rdeči križ priporoča, da ovijajo pošiljatelj zavoje tudi še v platno. Če tudi ne bo mogoče dobiti v največ slučajih platna, svetuje poizvedovalni urad za vojne vjetnike nujno, da volijo pošiljatelj solidne ovoje, močan les, če mogoče vsaj pol palca debel, in da razločno napišejo naslov.

— **S Kanalskega:** Kanalsko je grozovito trpelo vsled vojne z Italijo takoj od prvih dni pa do zadnjih. Strašno je razdejanje, strašno pa tudi dosejanje malomarnost s strani oblasti, da ni storila prav ničesar, da bi se mogli Kanalci vračati domov in ostati na svoji lastni grudi. Preko Kala je šla svoj čas bojna fronta, gotovo torej, da je vojna tam pustila sledove in da se je bilo pobrigati za to, da bi se v teh krajih očistilo in pospravilo, ko ljudstvo sili domov in je tudi politične oblasti v tujih deželah sili, naj se vrne. Pa se je vrnil marsikak begunec in marsikaka begunka v kanalske hribe, ali o jo! Saj so jarki še polni ljudi, saj divja še vojna po Kalu. Kakor je bilo tačas, ko so morali Lah oditi, tako je še vse. V jarkih še vedno slonijo mrtvi vojaki, vse je razrušeno okoli in okoli in kamor stopiš, si v nevarnosti, da se razpoči pod teboj municija in te usmrti. Mrtvaški duh naokrog, to je grozno, bežimo! In beže nazaj v begunstvo. Prav nujno je potrebno, pospraviti municijo, počistiti vasi in poti, njive, travnike in gozdove, pa mrličke pokopati, kajti drugače nastane v deželi kuga. Tam na oni strani pa so bili pri Ročinju našli v vodi dve trupli. Povsodi nevarnost v zdravstvenem oziru. Poklicane oblasti, zganite se vendar in pomagajte ljudstvu, da bo moglo zopet bivati na svoji grudi!

— **Pulj.** V nedeljo se je vršil dobro obiskan shod tukajšnjih delavcev v »Kino Ideal« z dnevnim redom: Delavstvo in aprovizacija ter raznoterosti. Shod je otvoril in mu predsedoval sodrug Pirc, poročal pa je sodr. Martin, ki je obširno pojasnjeval vzroke slabe aprovizacije v vsej državi, in dokazal, da če ni aprovizacija taka, kakršna bi morala biti, niso krive aprovizacijske komisije, temveč centralna vlada, ki ni imela poguma, pravočasno nastopiti proti veleagrarcem in drugim špekulantom. Če danes delajo ti izborne kupčije z živjem, dočim ljudstvo strada in fizično hira. Nato

je govoril še sodrug Kaneto o splošnih delavskih razmerah ter ožigosal postopanje privatnih trgovcev, ki delajo na vse moči, da bi se odpravile aprovizacije in uvedla spet svobodna trgovina, da bi mogli spet svobodno izkoriščati, kakor so to delali v začetku vojne. Nadalje pravi sodrug Kaneto: Poglejmo cene rekviriranega blaga, recimo moko, ki je po 1 K 50 vin., dočim so cene v svobodni trgovini grozne. Papirnata obleka stane 500 K, čevlji 200 K itd., to je uspeh svobodne trgovine. Na splošno se lahko trdi, da znaša razlika cene med svobodno trgovino in cenami v aprovizacijah 800 odstotkov. Zaraditega razumemo, zakaj so trgovci za svobodno trgovino in proti aprovizacijskim komisijam. Delavstvo se mora tem spekulantom pravočasno postaviti v bran za lastne koristi. Nato je prečital sodr. Martin resolucijo, ki je bila enoglasno sprejeta in so jo sodr. Pirc, Martin in Kaneto odnesli vladnemu zastopstvu.

— **Iz Kovorja pri Trziču.** V prodajalno Ane Koširjeve v Kovorju je udril ponoči neznan tat in odnesel 57 kg sladkorja, 101 ovoj cikoriije in nekaj drobiža. 35 kg so dobili v bližini, ker jih tat ni mogel spraviti na varno.

— **Nikelnasti novci po 10 vinarjev** bodo sprejemale c. kr. blagajne in uradi tudi še po 30. aprilu, ker do tega časa ga ni mogoče spraviti iz prometa.

— **Manj dopisnic.** Trgovsko ministrstvo je ustavilo izdajo zalepk, dopisnic pa bodo dobivali odslej poštni uradi samo tretjino prejšnje potrebe.

— **Begunci se vračajo!** Iz Brucka ob Litvi je prišel v Ljubljano dolg vlak beguncev. Bili so Boščani, Tolminci, Brici. Ponoči včeraj se je vlak odpeljal na Goriško. V taborišču v Brucku je ostalo še 270 oseb iz Podgore.

— **Tatovi so ukradli** posestniku Alojziju Robiču v Gozdu pri Kranjski gori iz hleva osem mesečnega janca in ga ne daleč od hiše zaklali.

— **Shod krojaških pomočnic v Pulju** se je vršil v nedeljo v »Kino Ideal« ob ogromni udeležbi. Shod je otvoril sodr. Patucci, ki je prečital zapisnik zadnjega občnega zbora. Zapisnik je bil odobren. Nato je poročal sodr. Kaneto o potrebi strokovne organizacije za krojaške pomočnice, če si hočejo svoj položaj izboljšati. Govornik je žel za svoja izvajanja burno pritrdjevanje. Nato so bile izvoljene kot zaupnice: Elena Zara, Margareta Donagio, Eliza Žič in Vera Grego. Ko je bil dnevni red izčrpan, se je zaključil shod, na katerem je bilo 200 žensk in 20 moških.

— **Nove odredbe.** Uradna »Wiener Zeitung« objavlja odredbe, ki obsegajo določila o izjemni zamenjavi desetvinsarskega niklastega drobiža, o kuhanju žganja iz vina, vinskih tropin in sadnega mošta ter o izpremembah določil, ki urejajo promet z lesom.

— **Mesne racije v raznih mestih.** Dunajska mesna karta se glasi na 20 dek mesa. Mnogo mest je še revnejših na mesnih racijah. Prebivalci Oderfurta se morajo zadovoljiti s 7 dekami mesa na teden. V Brnu so dobili ljudje od 1. do 7. aprila le 10 dek mesa. Še slabše se godi Salcburžanom, ki so prejeli od 8. do 14. aprila le po 5 dek mesa. Nasprotno pa pride na Tirolskem na osebo 50 dek mesa vsak teden in na Koroškem celo 75 dek mesa. V Ljubljani je določenih 30 dek, kadar ga je toliko; zadnji teden so ga dajali po 20 dek.

— **Živila iz Ukrajine** je dobilo te dni mesto Praga. Med temi živili ni bilo moke, pričakujejo pa, da dobi mesto v kratkem iz Ukrajine tudi moko. Praga je preskrbljena z moko le še za 14 dni.

— **Prva tobačna karta na Tirolskem.** V veliki občini Landeck na Tirolskem so uvedli prve tobačne karte.

— **Na Dunaju je veliko pomanjkanje mesa.** V dunajski veliki tržnici je prišlo dne 15. t. m. zopet do velikih izgredov. Več kakor 10.000 oseb je čakalo na meso, pa ga je bilo za oddajo komaj 1000 kilogramov govejega mesa. Ljudje, ki niso mogli dobiti mesa, so zahtevali, naj se jim da konjsko meso, ker pa tudi tega ni bilo, so poizkušali podirati stojnice. Policija je morala poseči vmes in tržnica je bila izpraznjena. Petnajst ljudi so zaprli, dohodek iz tržnice so zasedli policaji.

— **Nov zemeljski plin na Hrvaškem.** Blizu hrvaškega kopališča Lipika so vrtali zemljo in prišli pri tem do čudnega uspeha. V bližini omenjenega kopališča je pričel izhajati 344 metrov globoko iz zemlje olinati plin v ogromnih množinah. Plin sili na prosto in njegovo šumenje je slišati več kilometrov daleč. Sodijo, da pride tega plina na dan dnevno do enega milijona kubičnih metrov. Plin je drugačen kot zemeljski plin na Sedmograškem in priča, da je v zvezi z oljem.

— **Na Ogrskem žive še dobro.** Prepoved točenja pijač z mlekom v budimpeštanskih kavarnah, ki bi imela stopiti v veljavo dne 16. aprila, je prestavljena na dan 1. majnika t. l.

— **Velik požar** so imeli v petek opoldne v Gradacu na Dolenjskem. Goreti je začelo v gradaški graščini pod streho. Grad je bil v nekaj minutah ves v plamenu. Veter je zanesel ogenj tudi na sosednje hiše in je ogenj uničil šestoro gospodarjev domov. V najhujšo bedo so pahnjene one družine, ki so rešile golo življenje.

— **Kakšne industrijske izdelke potrebuje Ukrajina.** V seji uvoznega odseka državne komisije za izmeno

blaga so izjavili, da potrebuje Ukrajina od osrednjih sil naslednje blago: papirnat izdelke, lanene izdelke, odeje, 11 milijonov vreč, veliko množino trakov, impregnirano platno za jadra, različne stroje, barve, klor, dalje do 17 milijonov pudov kuriva za odeški in kijeovski okraj. Kakor zagotavlja izvozni odsek iste oblasti, bo mogla odstopiti Ukrajina centralnim oblastim 30 milijonov pudov žita, 2 milijona pudov sladkorja, 500.000 pudov pesnega semena in 60—70.000 pudov deteljnega semena. V bližnjem času nameravajo izvažati iz Ukrajine v centralni državi mesečno okoli pet milijonov pudov pšenice. Pozneje se uvoz poviša.

— **Oberst kot navlijaec cen.** Oberst Ignacij Hoffmann, veleposestnik v okolici graški, je prodajal liter mleka po 80 h ali pa 1 K, čeprav so maksimalne cene za mleko le 56 h. Oberst je počenjal to navijanje cen že skozi štiri mesce. Sodnik ga je obsodil na globo 400 K.

Vojna.

Nov Hindenburgov udarec.

Nov Hindenburgov udarec velja angleškim pozicijam pri Ypernu. Uspeh prvega udarca je osvojitve z vsemi tehničnimi sredstvi utrjenih krajev Passchendaele, Beldelaere in Gheluvelt. Podjetje je v tesni zvezi z nemškimi napadi v prostoru južno Yperna. Tu so nemške čete vnovič napredovale, čeravno je sovražnik vrgel v boj močne oddelke in zlasti tudi francoske divizije. Nemci obkoljevalno napadajo Ypern: situacija za Angleže je postala jako resna.

Včeraj so pretekli štiri tedni od početka velike spomladanske bitke na zapadu in 14 dni, odkar so začeli pojemati boji v prostoru Amiens. Upanje entente, da bodo nemške armade obnemogle in izgubile svojo napadalno silo, se ni izpolnilo. Dosedani potek bojev daje upanje, da se doseže odločilni končni uspeh.

Došla so naslednja brzoijavna poročila:

Dunaj, 17. aprila. Uradno se razglša: Na mnogih mestih italijanske fronte smo zvrnili sovražne izvidne oddelke. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 17. aprila. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Na krvavih bojnih poljanah lanske bitke na Flanderskem je armada generala Siksta pl. Armina zasedla Paschendaele ter svoje črte znatno potisnila naprej tudi pri Beldelaere in Gheluvelt.

Severno Lyse so čete generala Siegerja danes zjutraj v naskoku vzele vas Wytschaete, pregnale sovražnika vkljub trdovratnemu odporu z višin severovzhodno in vzhodno tega kraja ter zavrnile močne protinapade. Južozapadno Wulverghema umikajočega se sovražnika smo potisnili čez potok Douve nazaj. Bailleuil in žilavo branjena oporišča Coppelynde in Meteren smo osvojili. Z močnimi oddelki so skušali Angleži in Francozi iztrgati nam zopet Meteren in ozemlje na obeh straneh Merra, a brez uspeha. Imeli so težke krvave izgube.

Na bojišču ob obeh straneh Somme silovit topovski ogenj, ki je trajal tudi ponoči. — Macedonska fronta: V spopadih v dolini Strume so ujele bolgarske napadalne čete 155 Angležev in nekoliko Grkov. — Ludendorff.

Berlin, 17. aprila zvečer. Na flanderskem bojišču smo vzeli Poelkapelle in Langenmarck.

Zadnje vesti.

Burian le prehodni minister.

Budimpešta, 17. aprila. »Pesti Hirlap« izjavlja, da je Burian le prehodni minister, ker zunanje ministrstvo pod obstoječimi razmerami niti trenutek ne more ostati nezasedeno. Zunanje ministrstvo bo končno veljavno šele tedaj zasedeno, kadar se reši ogrska vladna kriza. Do tedaj pa je Burian le prehodni minister.

Prepis cesarjevega pisma.

Dunaj, 17. aprila. Londonski »Daily Telegraph« poroča o zadevi cesarjevega pisma naslednje: Dve osebi, prijatelja princa burbonskega, sta sami prepisali pismo, dočim je bil izvirnik prebran predsedniku Poincareju v prisotnosti Julija Cambona. Tedanji min. predsednik Ribot je imel pozneje razgovor s princem Sisktom.

Nemčija in Rusija.

Berlin, 17. aprila. Ljudski komisariat za vnanje zadeve v Moskvi je nemški vladi naznanil, da pričakuje nemško diplomatsko odposlanstvo v Moskvi in da je za njega sprejem vse pripravljeno. Nemško diplomatsko odposlanstvo je danes odpotovalo v Moskvo.

Ukrajinska konstituenta.

Kijev, 17. aprila. Mala rada v Kijevu je sklenila, da se skliče ukrajinski ustavodajni zbor na dan 12. maja.

Anglija in irsko vprašanje.

London, 17. aprila. Lloyd George je izjavil, da je ameriško javno mnenje za splošno vojaško dolžnost v celi Britaniji pod pogojem, da se Irski ponudi samouprava. To je v sedanjem položaju za Anglijo življenjsko vprašanje. Vlada je vsled tega v smislu irske konvencije

sklenila, da je avtonomija Irske smatrati za bistveno vprašanje. — »Westminster Gazette« objavlja nasvet. Lloyd George naj bi predsednika Wilsona naprosil za sodelovanje pri apelu na irsko ljudstvo, da v interesu velike stvari prevzame nase žrtev splošne vojaške dolžnosti.

Obstreljevanje Pariza.

Pariz, 16. aprila. Dalekostrelni top je ves dan obstreljeval pariško okolišče. 13 oseb je bilo ubitih in 45 ranjenih.

Bolo paša ustreljen.

Pariz, 17. aprila. Bolo paša so danes zjutraj v Vincennes ustrelili.

Demisija ogrskega kabineta.

Budimpešta, 17. aprila. Ob 11. uri se je vršila pod predsedstvom min. predsednika dr. Wekerla ministrski svet, katerega so se udeležili, razen dveh, vsi člani kabineta. Ministrski svet je trajal le malo časa in vlada je sklenila podati demisijo. Navzoči ministri so demisijo podpisali.

Hunyadi vrhovni dvorni mojster.

Dunaj, 17. aprila. Na mesto odstopivšega princa Konrada Hohenlohe je bil poklican za vrhovnega dvornega mojstra pobočnik grof Hunyadi.

Lloyd George o vojnem položaju.

London, 16. aprila. Lloyd George je izjavil, da ni mislila vlada pri uvedbi brambne dolžnosti na nič drugega, kot na najboljša sredstva, da nadaljuje vojno. Zdelo se ji je potrebno, da postavi na bojišče več moštva, ker so baje vpoklicali Nemci novih 550.000 vojakov. Lloyd George je omenil, da bo angleško ljudstvo še čisto viselo med upanjem in obupom, dejal pa je, da je njegovo zaupanje popolno. Ravno kar sem govoril, je rekel Lloyd George, z generalom, ki je prišel s fronte. Priporočeval mi je, da je videl generale, ki so se bojevali in da ima polno zaupanje. (Pritrdjevanje). Izgubili smo ozemlja, toda izgubili nismo nič, od česar bi bilo odvisno naše življenje. To ni le mnenje naših generalov, to je tudi mnenje generala Focha, ki je ravno tako miren, ravno tako poln zaupanja. (Pritrdjevanje.) Sovražnik hoče uničiti angleško armado; čuti, da bi prišel na pot zmage, če bi zmagal to armado; toda te armade še ni premagal. Zadal je sicer, kar konstatiram z obžalovanjem, angleški armadi hude udarce in izgube, toda vse to ni nič, v primeru s tistimi izgubami, ki jih je imel sam. Francoska armada je nepoškodovana, ameriška prihaja v velikih masah. Naj si bo naše razpoloženje upapolno, naj si bo obupno, da le držimo trdno in odločno skupaj, da se ne udajamo strahu in paniki, da smo le pripravljeni, ukreniti vse potrebno, da so le vse stranke, angleške in irske edine. Če dosežemo to, potem gotovo zmagamo.

Aprovizacija.

Prodaja vojnih in praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici po sledečem redu: V petek, dne 19. aprila strankam z zeleno izkaznico B dopoldne št. 800—1000, popoldne št. 1001—2000; v soboto dopoldne št. 1201—1400 in popoldne št. 1401—1600. Tega reda se je točno držati. Vsaka oseba dobi četrt kg, kilogram vojnih klobas stane 2 K, kilogram praških klobas 4 K.

Razno.

* Sodrugi Dittmann v trdnjavski ječi. V sredo pred Veliko nočjo je sodrug Dittmann prestal dvamesečno ječo, v katero je bil obsojen zaradi upora proti državi. V četrtek minulega tedna so ga prepeljali v Gross-Strehlitz v Gornji Šleziji v trdnjavski zapor.

* Lakota . . . Wolffov urad naznanja naslednja telegrafična poročila: 27. februarja 1918. Položaj pri nas je grozen. Je sploh čudno, kako da morejo revni ljudje še živeti. — 11. marca 1918: Da nekaj skupaj spravijo, rabijo velikansko delo. Kako pa bode v bodoče . . . ? — Isti dan: Trgovina je zelo slaba. Preskrba z živili je peklenko delo. — Isti dan: Razmere so vsak dan slabše. — Isti dan: Ljudje stojijo po cele ure v dolgih vrstah (frontah), pa vendar zastoj, ker je vse razprodano. Danes smo imeli za kosilo le čaj. — 24. decembra 1917: Revni ljudje so sedaj že dovolj trpehi. Vojske mora biti konec . . . Iz vseh teh poročil vidimo strašne strahote lakote. Preskrba je vsak dan slabša, pred trgovinami stoje cele fronte ljudi, ki nimajo dati kaj v usta in umirajo od lakote. Wolffov urad pravi, da so ta poročila iz raznih mest — Anglije: Birminghama, Glasgowa, Bradforda, Leithona, Leitcestra itd. Ubogi Angleži! (D. D.)

* **Tudi rekvizicija.** Štirje infanteristi so dne 6. aprila 1917 dobili od poveljujočega narednika v Tor-do na Ogrskem povelje, da kje v okolici ponoči »po-iščejo« tele in ga vzemo seboj. Ti štirje vojaki so tedaj odpeljali Samuelu Fejehu tele v vrednosti 1200 kron, pa so ga prinesli naredniku. Tele se je nato za-klalo in vojaki so pojedli meso. Naslednjo noč je na-rednik štirim vojakom izdal povelje, da pregledajo v okoličih in seboj vzemo, kar najdejo. Vojaki so tedaj nekemu Štefanu Oroszu vzeli dva prešiča, vredna 400 kron. Narednik je prodal prešiča in podaril vsakemu vojaku po 12 K. Narednik je dobil za to štiri leta, trije infanteristi pa so bili obsojeni od enega do treh let težke ječe. Četrty pa je bil dne 27. t. m. tožen pred dunajskim divizijskim sodiščem. Izpovedal je, da je le v zvezi z drugimi vojakmi izpolnil povelje narednikovo, kateremu se ni upal zoperstavljati. Ni mislil na ničesar kaznjivega. Vojaški pravdnik je predlagal obsodbo, zlasti ker bi sodišče moralo prevzeti veliko odgo-vornost nasproti ogrski vladi. Nato so ga obsodili na eno leto težke ječe zaradi tatvine.

* **Umrljivost v Plzinju narašča.** Število porodov pa pada. »Nova Doba« poroča: Tudi poslednja dva tedna meseca marca kažeta kočljivi položaj glede števila umrljivosti v našem mestu, med tem ko ne znaša šte-vilo rojstev niti polovico števila smrti. V času od 17. do 31. marca se je narodilo v Plzinju 39 otrok, a umrlo je 80 ljudi. Na moški spol pripade manjše število rojstev, a zato pa večje število smrtnih slučajev. Otrok moškega spola se je narodilo 18, ženskega 21; moških je umrlo 45, žen 35. Na jetiko pripada 19 slu-čajev smrti, torej cela četrtina vseh smrtnih slučajev. In vzrok stopajočim smrtnim slučajem? O tem pa cenzura ne dovolji pisati.

* **Mesovje od kamel.** Dunajski listi poročajo: V nekaterih mestih so pričeli prodajati meso pobitih slo-nov. V Zvikavu pa bodo prihodnje dni prodajali meso od kamel, ki je od štirih Mehari-kamel Hagenbeckove menažerije. Že v marcu je morala ta menažerija te živali oddati zaradi pomanjkanja sena. Kupila jih je ondodna velika klavnica, ki je kamele še nekaj tednov prehranjevala in nato pobila. Od velikih kamel se je pridobilo tri do štiri cente mesa. Okus mesa od ka-mele je podoben mesu od bika, pač pa je meso precej sočnat.

* **Tudi žene so se bojevale roko v roki z delavci!** »Dagens Nyheter« poroča, da je zajela bela garda v Pammerforsu 8000 ujetnikov. Rdeča garda je izgubila 2000 mrtvih, med njimi 1800 Rusov. Rdeča garda se je bojevala obupno z vso hrabrostjo in je poslala v boj po poročilih korespondentov tudi ženski prapor smrti.

* **Samomor soc. demokratinje Sonje Rabinovičeve.** Nemško meščansko časopisje prinaša naslednjo vest: V preiskovalnem zaporu v Monakovem se je obesila go-spa Sonja Lerch, proti kateri je bilo uvedeno sodno postopanje radi veleizdajstva in ki je znana izza zad-njega štrajka. Ta kratka vest naznanja konec človeške tragedije, ki je obenem del velike tragedije, katero pre-življa danes celokupno človeštvo. Vzrok, ki je dovedel soc. demokratinjo, sodružno Sonjo Rabinovičovo v smrt, nam ni znan. Sodimo pa lahko z mirno vestjo, da jo je življenje, neprestani življenjski boji in vsesplošno sovražstvo, v kojem žive danes plemenite duše duševno ubilo in si je poiskala izhod iz tega stanja s samomo-rom. Sodružica Rabinovič, nekaj let sem poročena z monakovskim privatnim docentom Evgenom Lerchom, je prišla po ruski revoluciji leta 1904. v Nemčijo, da nadaljuje tam svoje filozofične in zgodovinske stu-dije. V Rusiji je sodelovala navdušeno pri pokretilih in bojih delavskega razreda, zato je morala zapustiti do-movino in iskati v Nemčiji gostoljubnosti in zavetja. Tudi tu je nadaljeval nje delavni in plemeniti duh svoje delo za delavske koristi. Organizirala je tudi ženski proletarijat za razredni boj v dosego delavskih pravic. — Za svoj doktorski izpit je napisala temeljito delo o ruskem delavskem gibanju do izbruha prve revolucije, ki obsega važen zgodovinski material in je za raz-umevanje ruskih delavskih bojev velikanske važnosti. Pozneje se je poročila s privatnim docentom Evge-nom Lerchom, ki ga je podpirala gmotno do zadnjega, celo v lastno škodo. Pri zadnjem velikem štrajku je stala v prvih vrstah in je bila poleg obenem z drugimi

sodrugih aretirana in obtožena veleizdaje. Kmalu po njeni aretaciji so nastale vesti, da je Lerch dal ločiti zakon z njo, baje z ozirom na svoje meščansko stali-šče, in mogoče je, da jo je tudi to pripravilo do sa-moumora. Sonja Rabinovičeva je žrtev, ki je padla na bojišču proletarskega gibanja. Kdor ni otopel, kdor ni opustil boja z nasp. otniki in zatajil svojo minuloost, bo razumel, da take duševne katastrofe ne ubijajo le po-sameznike, marveč cele množice, cele družbe, dasi jim ni vedno izhodišče smrt. Eno načelo nas mora na-vdajati: Vztrajati v boju do konca, do zmage pravič-nih družabnih načel.

* **Tožba proti pisatelju Schönherrju.** Pred dunaj-skim civilnim sodiščem se je vršila te dni prva obrav-nava proti pisatelju Schönherrju, katerega toži zaseb-nica Neža Eisner za 25.597 K. Tožiteljica Eisner trdi, da je vzdrževala pisatelja Schönherrja, ko je kot reven di-jak prišel iz Tirolskega na Dunaj, od leta 1892 do 1899 na hrani in stanovanju. Njen umrli mož je spoznal pi-sateljski talent dr. Schönherrja in to je bil vzrok, da sta se zavzela za mladega dijaka. Tožiteljica pravi, de znašajo stroški za stanovanje in hrano 42.800 kron, od katerih ji je povrnil Schönherr do leta 1910. le okoli 17.000 kron. Obtožencu je dan za odgovor na tožbo rok štirih tednov.

* **Koliko stane toileta dunajske dame?** To vpra-sanje rešuje »N. W. Tagblatt« in računa izdatke: Na-vadna srajca 60 K, hlače 60 K, moderc 100 K, spodnje krilo 150 K, floro ve nogavice 35 K, nizki čevlji 100 K, kostim 1200 K, bluza 150 K, klobuk 150 K, kožuhovina 500 K, glave-rokavice 20 K, ročna torbica 80 K, skupno 2605 K. In to vse je računano po najcenejšem blagu.

* **Vrhovni ravnatelj stavbe Sueškega prekopa** umrl. V starosti 97 let je umrl v Parizu Voisin bej, ki je bil svoje dni glavni ravnatelj stavbe Sueškega pre-kopa. Bil je prvi francoski strokovnjak v gradbi vod-nih stavb. Do zadnjih dni se je živo zanimal za sedanjo vojsko. On je jeseni leta 1917 nasvetoval, da naj razde-rejo jezove v zapadni Flandriji pred napredujočimi

Nemci. Bil je tudi predsednik internacionalne komisije za plovnost Donave. Do lanskega svojega 96. leta je ohranil čilost.

* **Pravi diplomat.** V nekem svojem delu pravi Thiers o diplomatu: »Pravi diplomat mora biti mrzel kot led, trd kot kamen, gladek kot jegulja, radoveden kot kak častnikar, nem kakor riba, nezaupen kakor skopuh, premeten kot kača, nemiren kot vetrnica, zvít kot lisjak in trdovraten kakor star jetniški paznik.

* **Dišeči film.** Iz Amerike prihaja skoro neverjetna vest, ki utegne biti za kinematografe velike vrednosti. Posestniku nekega velikega kinematografa v Novem jorku se je posrečilo, da je iznašel dišeči film. Iznajdba obstoja v tem, da se v gledališču s prednašanjem slik razširja primeren vonj s parfimijskimi dišavami.

izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

- GORICA - F. Batjel - LJUBLJANA -
Stolna ulica 2-4 Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in žen-ska dvokolesa

še s staro prevmatiko

živalni in pisalni stroji, gra-mofoni, električne žepne sve-tilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg 4/I. — Uradne ure od 8. zjutraj do 2. popoldne. — Ob nedeljah in praznikih blagajna ne uraduje.

Zdravniki gg.:

Dr. Košenina Peter, splošno zdravljenje, ordinira v blagajni od pol 11. do pol 1. opoldne.

Dr. Kraigher Alojzij, splošno zdravljenje, ordinira od 1. do 3. popoldne, Poljanska cesta 18.

Dr. Minář Fran, kirurško in splošno zdravljenje, ordinira od pol 1. do pol 3. po-poldne v blagajni.

Dr. Zajec Ivan, splošno zdravljenje, ordinira od pol 10. do pol 11. dopoldne v bla-gajni, od 2. do 3. popoldne v Frančiškanski ulici 2.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, in njih svoji vkolikor so opravičeni do zdravniške pomoči, se morajo v vsakem primeru zglasti v pisarni bolniške blagajne, da dobe nakaznico za zdravnika; brez nakaznice ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Bolniški list, ki ga izpolni zdravnik, mora bolnik takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih ordinirajo zdrav-niki le v nujnih primerih. Zdravila se dobivajo v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščina se iz-plačuje ob sobotah od 8. do 1. ure popoldne, če je ta dan praznik, dan prej. Bolnike, ki se za-radi bolezni ne morajo zglasti sami, mora priglasiti kdo drugi. Potrebna specialna zdravljenja dovoljuje blagajna po nasvetu zdravnikov.

Načelstvo.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knji-žice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju

Rezervni fond i okroglo
K 1.500.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje — aprovizacijske kredite —